

بررسی راهکارهای طراحی شهری کوی استانداری شهر کرمان با رویکرد کودک مداری

مژده برشان^{1*}

1- فارغ التحصیل کارشناسی ارشد طراحی شهری از دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

چکیده

با گسترش موج شهرنشینی در دنیا از سویی و افزونی جمعیت از سوی دیگر، کودکان در تحولات مدرن شهری نادیده گرفته شده و لزوم توجه به آنها در شهرها بیش از پیش احساس می شود. شهر یک واقعیت زنده و پویا است که نباید خود را بر کودک تحمیل کند بلکه باید متناسب با شخصیت او شکل گیرد. در زمینه ارتباط شهر با کودک، نظریات فراوانی وجود دارد که معتبرترین آنها «شهر دوستدار کودک» است که برای اولین بار در دهه 90 توسط یونیسف یا همان صندوق حمایت از کودکان ارائه شد. در واقع شهر دوستدار کودک، شهری است که در آن خواسته‌های کودک در اولویت قرار می‌گیرد. وضع اجتماعی، فرهنگی و معماری شهر همسو با نیازهای آنان است و حقوق کودکان در سیاست‌ها، قوانین، برنامه‌ها و بودجه منعکس می‌شود. رویکرد CFC (شهر دوستدار کودک) این شهر را به سمتی سوق می‌دهد که در آن، کودکان نقش مؤثری در مورد شهر خود دارند و نظر آنان در تصمیمات شهری ابراز شود و خانواده و اجتماع نیز موظفانند کودکان را مسائل و تصمیم‌گیری‌ها دخیل کنند. این پژوهش با استفاده از شاخص‌های لازم برای فضاهای شهری همخوان با روحیات کودکان سعی در طراحی شهری اصولی کوی استانداری شهر کرمان را دارد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که کودکان: استفاده از هندسه پیچیده و نامنظم؛ استفاده از میلان مناسب کودکان از نظر اندازه، رنگ، طرح؛ ایجاد شرایط مناسب برای استفاده کودکان از پوشش گیاهی؛ کف‌سازی مناسب تمامی فصول و رنگارنگ؛ کنترل سرعت سواره در ورودی محلات و معابر؛ ایجاد فضاهای بازی و تجمع متمرکز و غیرخطی و قابل نظارت برای کودکان؛ حفظ مقیاس انسانی و پرهیز از بلندمرتبه‌سازی را به‌عنوان مهم‌ترین ویژگی‌های محیط مطلوب می‌دانند.

واژه‌های کلیدی: طراحی شهری، کودک، شهر دوستدار کودک، فضای جمعی، شهر کرمان

1- مقدمه

در جهان معاصر رشد شهری و افزایش جمعیت و انبوه‌سازیها باعث شده تا کودک در محیط انسان ساخت و به دور از محیط طبیعی متولد شود و رشد کند. توسعه مناطق شهری جدید منجر به تخریب فضاهای باز عمومی که میتواند فرصتی برای بازی کودکان باشد، گردیده است (Zamani, 2012: 162-167). خانه، مدرسه، فضاهای شهری برای آموزش و اجتماعی شدن کودکان واحدهای اجتماعی مهمی محسوب میشوند (قره بگلو و همکاران، 82: 1392-69) که کودک در طراحی و مکانیابی آن‌ها نقشی ندارد و نیازهایشان چندان مورد توجه قرار نمی‌گیرد که یکی از دلایل آن، این است که شهرها به عرصه‌ای برای بزرگسالان و برنامه ریزان تبدیل شده و این برنامه ریزان هستند که تصمیم می‌گیرند چه فعالیتی را در کجا و به چه صورت انجام دهند در صورتی که برنامه ریزی شهری هنگامی به اهداف خود دست می‌یابد که خواسته‌ها و نیازهای تمام شهروندان با توجه به اقتضای سنی آن‌ها مورد توجه قرار گیرد. یکی از موارد مهم در عرصه‌های زندگی شهری، ایجاد فضاهای مناسب برای کودکان است (توسلی، 18: 1369) برای اینکه کودکان بتوانند در مکان‌های مورد علاقه خود زندگی کنند و مشارکت خود را در شهر بالا ببرند و حقوق آنها ضایع نشود شهر دوستدار کودک مطرح شده است که در آن کودکان به عنوان